

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. pochodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 toľ., 8 nov. gr. celoročně 2 toľ. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Matouš Sojka.

Stručný nástin životopisný.

Kdož před 45 lety Vilímov, malé to městečko v kraji Čáslavském navštívil, neopomněl, byl-li milovník neb znalec kostelní hudby, navštívit skromného sice, ale výtečného hudebního umělce — *Matouše Sojku*. Ve Vilímově znalo ho každé dítě, nikoliv však proto, že hrál výborně na varhany, nýbrž proto, že nosil paruku a dlouhý cop. A kdo by ho také nebyl znal, toho malého mužička, na jehož obličej nikdo z jeho současníků smích neviděl. Bydlel v hraběcím zámku a vydával potřebné věci ku knížecí kuchyni a Vilímovanům víno, které se v zámku prodávalo. Ve Vilímově nazývali ho jinak než „*Kuchlsreiber*“ (kuchyňský písař). Kdykoliv ho kdo navštívil, našel ho u stolku noty písčích, a když lidé pro víno si k němu přišli, říkával obyčejně: „Počkejte, počkejte, až to dopíšu!“ Sojka byl skrz na skrz dobrý, skromný a velice zbožný muž. Každý den chodil do kostela a zastával místo varhaníka. Sojka byl od svých rodáků znám co výborný muzikant, ačkoliv málo kdo z Vilímova jeho umění oceniti dovedl. Jeho pozůstalé kostelní skladby vzal s sebou, jak nám praveno bylo, chvalně známý hudební kritik pan hrabě Laurencin do Vídně s tím předsevzetím, že o nich úvahu napíše a slibil před 2 lety redaktoru těchto listů, že mu článek o Sojkovi z Vídně do Dalibora pošle. Avšak očekávání naše bylo marné, a bychom naše čtenáře aspoň trochu se znamenitým umělcem tímto seznámili, podáváme zde několik životopisných dat o něm, podotýkajíc, že ještě mimo tohoto uznaného umělce jiný Sojka žil, kterýž prý byl nedoukem v oboru kostelní hudby a o němž nechvalně mistr Václ. Tomášek se zmiňuje.

Sojka Matouš narodil se r. 1733 ve Vilímově blíže Ronova v kraji Čáslavském, a byl jak nám praveno, syn tamnějšího chalupníka. Matouš měl ještě jednoho bratra a sestru, z nichž on nejstarším byl. Sojka dán byl od svého příznivce umění milovného to hraběte Milesima na studia a absolvoval úplně školy latinské. Velké hudební vlohy, které Matouš již záhy na jevo dával, byly příčinou, že ho jeho příznivec, hrabě Milesimo, po absolvovaných latinských študiích Janu Šebastianu Bachu k dalšímu vzdělání v hudbě odevzdal.

Sojka mohl se tedy za šťastného pokládati, že výtečným vedením tohoto arcimistra úplný běh generálního bassu a nauky o harmonii prodělati mohl. Když však ale Šeba-

stian Bach as okolo roku 1748 pro vzrůstající nemoc oční Sojku dále vyučovati nemohl, poslal hrabě tohoto po učení dychtivého chovance do Prahy, by se v hudebním umění u znamenitého skladatele a kontrapunktisty Jana Segerta, varhaníka to Pražského dómu, úplně zdokonalil.

Jaké nádherné a vzácné ovoce otcovská péče těchto dvou důkladných mistrů u Sojky přinesla, to dokazují četné kostelní skladby Sojky, které, jak znamenitý znalec rytíř Seyfried praví, *jasností, náboženským nadšením a vznešeností oplývající přísně kontrapunktickým vypravováním na jeho velký vzor — na Šebastiana Bacha — upomínají*. Škoda jen, že za příčinou obmezeného působitě M. Sojky skladby jeho se rozšířiti nemohly.

Mimo to patřil Sojka mezi nejznamenitější varhaníky svého času. To nám zaručuje platné vysvědčení slavného Albrechtsbergera, jenž mu mezi všemi tehdejšími umělci na varhanách přednost dává. Pověst o hudební vzdělanosti M. Sojky rozšiřovala se vřehledě, a za příčinou toho byla mu mnohá čestná nabídnutí k přijmutí služby dělána; avšak dětinská vděčnost poutala skromného tohoto umělce nerozlučnými svazky k jeho prvnímu velkomyslnému dobrodinci — hraběti Milesimu. U něho ve Vilímově zůstal co kuchyňský písař a zemřel r. 1820 co letitý kmet a byl doprovázen od svých četných truchlících žáků. Jeden z nich, pan Václav Doležálek, ředitel kůru v Jihlavě, měl thematický seznam Sojkových veškerých skladeb. Jest jich dohromady více než tři sta, mezi nimi 40 slavnostních mší, z větší části alla cappella ve fugirovaném slohu; 8 litanií, 2 rekviem, 2 Tedeum laudamus; více než 100 offertorií, gradualií, arií, Magnificate, Veni sancte spiritus, praeludií a fug pro varhany. Tato plodnost dá se jen tím vysvětliti, že měl Sojka spolu neobyčejný talent improvisační a že to pro něho snadnou věcí bylo, buďsi i sebe těžší thema s toutéž obratností písemně neb prakticky, vždy však uměle zpracovati a provesti.

Světská a kostelní hudba na venkově.

Hudba na venkově pěstuje se velmi rozsáhle. Nestává v Čechách snad města a městečka, v němžto by se buď nějaká hudební kapella, buď nějaká hudební jednota neb nějaký zpěvácký spolek nenacházel. Ano, vesnice samy mají někdy své kapelly. Kdo nezná na př. v Chrudimsku známou ka-

pellu z Mateřova, jejížto zvuky v každých vznešených plesech zaznívají? Ovšem sestávají kapelly tyto z hudebníků, jižto hudbu jen za mimotní věc považují, v řemeslech svou výživu hledajíce. Nejvíce slyší se hudba na venkově za času masopustního a při posvíceních. Každá víska musí hudbu míti, buď by se jen na harfu neb na kolovrátek provozovala. Že se mezi kapellami většina v nemilém stavu nachází, netřeba podotýkati, jelikož hudebníci málo času cvičení věnují.

Co se kostelní hudby na venkově dotýče, vypadá stav její dosti smutně. Stav tento padne však do lepšího světla, porovnáme-li hudební síly Pražské s venkovskými. Zde jest obyčejně řemeslník neb rolník, kterýž v neděli neb ve svátých síly své kostelu propůjčuje; kdežto v hlavním městě mnohý toliko hudbě oddaný v chrámech spoluúčinkuje.

Hudebníků dobrých a dovedných neschází na venkově, avšak nedostává se toliko dobrých vůdců. Vůdce tito musí nejen důkladné známosti v hudbě vůbec a ve zpěvu zvlášť, nýbrž i dosti pevné vůle, lásku k věci a co hlavně, dobrý vkus míti. Člověk strne, poslouchá-li komposice, jakové se na venkově provozují! Taške, Winter (ne onen slavný P. Winter), Kulka, Hrůza, Trnka a tak dále jsou ta pověstná jména, jejichžto skladby v Čechách se rozléhají a kteréžto škváry tak říka výhradně vesnické kruchty opanovaly. Co se pro zbožnost z nich vytěžiti dá, pozná každý, řekneme-li, že jsou melodie v skladbách těchto nejvíce ze světské hudby vyňaté, reminiscence na tu neb onu operu, na marš, polku neb valčík. Často slyšeti možná v „*Agnus Dei*“ zpěv, jenžto více pro obveselení myslí, nežli pro zkroušenou modlitbu o smilování Boží jest. Uvážíme-li ještě způsob, jakým se skladby tyto provozují, tím více poznáme nedostatečné pěstování kostelní hudby v některých chrámech venkovských. Dva, tři nic neb velmi špatně cvičení hoši co sopranisté neb altisté, slabý bas a chudý tenor tvoří zpěvácké quartetto, základ to každé kostelní hudby. Dvoje neb troje rozličně laděné housle, basa o třech strunách, na nižto hudec pyšně v rukavicích hraje, falešně znějící flétna, křiklavé klarinety a několik plechových nástrojů těžkého kalibru, z nichžto nejvíce bombardon vyniká, jest orkestr ve vesnickém kostele. Když takto vše začne bez všeho taktu, jeden dříve, druhý později, třetí docela začítí zapomene a v labyrintu zvuků zpěv svůj hledá, až jej obyčejně u nějaké koruny neb závěrky najde, když takto hudba kostelní se provozuje, tuť ovšem možná jen viniti nedostatečné a neobeznalé ředitele kůru, kteřížto aspoň na správnost hleděti mají.

Ovšem potkáváme se na venkově časem s hudebníky, kteřížto jsou opravdu mistři svých nástrojů. Škoda jen, že jindy tak pěstovaný hoboí klarinetu a tento nyní plechovým nástrojům ustoupiti musel. Že toto zavedení houslím a jiným nástrojům na ujmu jest, leží na bíledni; neboť nástroje plechové pro plný zvuk svůj nikdy jako housle zpěvu k podpoře neslouží.

Co do zpěvu kostelního, ten stojí na nízkém stupni. Často tu nacházíme zpěváky, kteřížto ani dobrý tón vyvesti nedovedou. O výslovnosti a rozdělení sylab není ani zmínky. Zpěvák začne „Kyr,“ pokračuje „y—y—y,“ až konečně dodá „elejson.“ A což teprv dýchání? U prostřed slova dech po-

padat, dlouhý tón přetřhovat, frase hudební rozervat, jsou nejobyčejnější a bohužel takové poklesky, proti kterým se nejméně pracuje.

Především vadí vkus u výběru skladeb kostelních. Že ten není všude vystříben, vysvítá z toho, že se ještě v mnohých chrámech skladby dávají, v nichžto ještě arie z oper a písně světské prvního místa zaujímají. Však i tu lze pozorovati, že i v ohledu tom se mnoho zlepšilo a že bez vší pochyby zkvěte pro kostelní hudbu nová doba, až ještě cvičení ve zpěvu ve školách všeobecně zavedeno bude.

Varhanictví na venkově počíná taktéž zkvětati. Příčinou toho jest škola varhanická v Praze, ježto každoročně dovedných varhaníků na venkov rozesílá a tím přítrž činí nešvarám na tomto božském nástroji tropeným. A jest-li že se něco vadného vyskytne, jest to zbytek staré školy a beze všeho smilování se bičuje. Toť alespoň důkazem, že se poznala důstojnost tohoto nástroje, kterýž se zlehčovati nemá.

K zvelebení hudby kostelní přispívá na venkově nejvíce též ústav varhanický: Žákové tohož ústavu, byvše v hudbě důkladně vzděláni a dosáhše místa regenschorská a varhanická na venkově, snaží se výběrem klassických i moderních dobrých skladeb vkus obecnstva třibiti a pravou kostelní hudbu pěstovati. K takovýmto patří hlavně Alois Hnilička v Oustí nad Orlicí, J. Mates v Plzni, Jan Holuška v Českém Dubě, J. Hruška v Kvasinách, J. Jelínek ve Vodňanech, F. Šimeček v Krumlově, J. Šimeček v Římově, H. Arbes v Chomútově, J. Kohout v Skalici, Josef Vojtěch v Králové Hradci, Pražák v Staré Boleslavi, Blaha ve Vysokém Brodě a mnoho jiných, jichžto jména zde vypočísti nelze. Dávají se na venkově skladby Brixiho, Koželuha, Mozarta, Haydna, Hahna, Drobiše, Sechtra, Horáka, Krejčího, Führera a Zvonaře nyní staročeskou mši, ježto by v každém chrámě zaznívati měla a mše uznalých skladatelů.

V é v o d a.

Fraška v 1 jednání od Alexandra Arna.

(Pokračování.)

Válek (skočí k Foukalovi, vytáhne psaní z kapsy a drží mu je před očima) Zde čtete!

Foukal. Nikoliv! ať zví všecko.

Válek. Čtete jen! Toto psaní přinesl listonoš před hodinou.

Hospodský. Má dcera Kačenka? (klepá na sousední dvéře) Pane Foukale, co to má být s mou dcerou Kačenkou?

Válek (k Foukalovi). Mělo to být pro vás hrozné překvapení. Přesvědčete se, jsem-li sankvinický (podává mu psaní).

Foukal (čte adresu).

Hospodský. Kde pak je Válek?

Foukal (poskočí radostí) Poste — restante! — Victoria! Válku — milost! odpuštění! pardon!

Hospodský (který se počíná vždy více zlobit). Žádný pardon! — Nezapověděl jsem mu jednou pro vždycky, aby mé dceři nemátl hlavu?

Válek (podává mu ruku). Pod tou výminkou, že tu jistou věc přivedete opět do pořádku.

Foukal. Máte ji mít. — Třeba deset Kačenek, když chcete.

Hospodský (naslouchá a volá tam). Já ale pravím, že ani jedinou!

Foukal (k Válkovi) Jen mne nechte jednat. — Především — Válečku, nechte se obejmout. — Ten čínský článek se vyškrtne.

Válek. Teď se ale provolá osvětlení města!

Foukal. O šťastná hodinko! Ihned vypracuji dedikační titul k svým šarádám! — Vy mu dedikujte vaši brožurku o sirkách.

Válek. Myslíte, že bych dobře pochodil?

Foukal. Jestli je přijme — proč pak ne?

Hospodský (poslouchá). Nic nepřijmu, já se nedám obměkčit. Zůstanu tuhý, jako juchtovina. Již tak časně přišel jsem tomu čistému panu Válkovi na stopu. (Klepá.) Otevřete Foukale, já mu ukážu, kde nechal tesař díru.

Foukal (k Válkovi). Nebojte se ničeho.

Hospodský. Otevřte!

Foukal. Nemohu, kmotře kapounku, právě se oblíkám!

Hospodský. Radím vám naposledy, nejmenujte mne víc kmotrem kapounkem!

Válek (bojácně k Foukalovi). Já poběhnu do tiskárny.

Foukal. Dobře. — Vyškrtněte tam ten čínský dopis, a napište tam, jak důstojně byl přijat. — Můj Bože, že jsem to nevěděl před hodinou! — To vaše překvapení! Vždycky jste nepraktický! Už jen jděte.

Válek. Obstarám vše! Jen ho ale upokojte (ukazujíc na hospodského).

(Vezme několik papírů se stolu a odkvapí prostředkem.)

2. výstup.

Foukal. Hospodský.

Hospodský. Mám vyrazit dvěře?

Foukal. To byste krásně se svou kasou hospodařil. (Otevře dvěře) Račte jen vstoupit, jako doma.

Hospodský (vstoupí skrze spojovací dvěře). Jste samotný pane Foukale?

Foukal. Váš pán zeť právě odešel za příčinou důležitých záležitostí.

Hospodský. Který pak zeť?

Foukal. No — Válek.

Hospodský. Prach a broky! Foukale, já vás také z bytu vypovím.

Foukal. Abyste jej přichystal pro Válka! — buďte moudrým — kapounku — slyšte! Bydlel u vás již král neb nějaký vévoda?

Hospodský. Foukale — vy nemáte všech sedm pohromadě?

Foukal. Já vám opravdu povídám: Válek vašemu hostinci někoho doporučí, kterému jistě dvěře neukážete.

Hospodský. To bude asi pěkný pavouk!

Foukal. Kmotře kapounku — jen žádnou urážku proti Veličenství.

Hospodský. Co?

(Je slyšet ve vzdálí zvuk poštovky.)

Foukal. Již je zde! Viktoria! (nutí hospodského k poskakování.) Kapoune — vaše štěstí je zde, mé štěstí i Válkovo štěstí jest rozhodnuto!

3. výstup.

V šenkovně: Kačenka, hned na to Válek.

V světnici Foukala: Foukal. Hospodský.

Kačenka (prostředkem vstoupí do šenkovny) Otče! — postilion! — zajíždí za roh, ptá se na zlatého kapouna. — Honem — otče!

Válek (prudce vstoupí prostředními dveřmi). Na přivítání bylo pozdě — Kačenko — hvězdo mého života! — (Obejme ji.)

Hospodský (k Foukalovi). Nechte mne na pokoji.

Foukal (k hospodskému). Máte-li pak připravené pokoje? (mluví s ním horlivě.)

Válek (ke Kačence). Právě jsem měl ještě tolik času, že jsem mohl na postilionu zavolat „K zlatému kapounu!“

Kačenka. Arci! vy jakožto poštovní expeditor!

Válek (poklekne před Kačenkou na kolena). A v prachu zde se tobě kořím.

Hospodský (k Foukalovi). Nic jiného než lež — a Válka, toho já naučím.

Kačenka (snažila se mezitím Válka pozvednout, který ji při tom políbí). Aby to tak otec viděl!

Válek (vyskočí na nohy). Ať žije a květe hostinec „u zlatého kapouna!“ — Vivat!

Hospodský (odstrčí Foukala stranou, běží do šenkovny). Co vidím! Válku!

(Je slyšet na blízku troubení postilionů.)

Válek (k hospodskému). Slyšel jste (ukazuje stranou, odkud je slyšet troubení) — Já vám gratuluji!

Foukal (k hospodskému). Ale zlatoušku! vy zde stojíte jako zmoklá slepice. Zotavte se.

Kačenka (k hospodskému). O ty má dobroto! a peřiny také nemáme připravené.

(Pokračování.)

Z Petrohradu.

(Koncerty hudební jednoty. — Kvartetta cenou obdařená. — Konservatorium.)

Zdejší ruská hudební jednota uspořádala jak obyčejně i letos deset koncertů řízením výtečného skladatele Ant. Rubinsteina. Ze skladeb domácích skladatelů slyšeli jsme v 1. koncertě: „Vilu,“ sbor ženský od A. Rubinsteina; v 2hém: ouvertura „La Xota aragonesa“ od Glinky; v 4tém: ouverturu k opeře „Zajatý v Kavkazu“ od Kuje a píseň od Glinky; v 5tém: arii z opery „Russlan a Ludmila“ od Glinky; v 7mém: „Vojvodkyně,“ kantata od Th. Lešetického a ouverturu „Souvenir de Madrid“ od Glinky; v 8mém: ouverturu k opeře „Ondine“ od A. Lvova;

v 9tém: introdukci a sbory k opeře „Slavnost Bachusova“ od Dargomijského; v 10tém: hudbu k drámě „Kníže Cholmský“ od Glinky. Jak z tohoto seznamu vysvitá, zastoupen je nejvíce zesnulý a v každém ohledu velice nadaný národní skladatel Glinka. Co se jiných skladeb, v těchto koncertech provedených dotýče, náleží větším dílem ku klassickým. Od Beethovena dávalo se 9 skladeb, od Mendelssohna a Bacha po 5ti skladbách, od Fr. Šuberta 3skladby; od Cherubiniho, Haydna, Schumanna, Spohra, a K. M. Webra po 2 skladbách, od J. Š. Bacha, Filipa E. Bacha, R. Wagnera, Hillera, Glucka, Haendla, Chopina, Gounoda, Mehula, Berlioze, Grützmachera, Rode a několika jiných nopatrných po 1 skladbě. Dále dávalo se pět kvartettních zábav, v nichžto jsme 7 komorních skladeb od Beethovena, 2 od Mendelssohna, 2 od Schumanna a 1 od Haydna, Mozarta, Schuberta a Webra slyšeli. V páté zábavě provozovalo se též první cenou poctěné kvartetto (A-moll) od Afanasěva, kteréž se líbilo. Skladba tato obdržela mezi 15 kvartetty zaslanými první cenu; druhé ceny dosáhlo kvartetto od Kastriota Skanderbega. Pro příští rok vypsána jest cena za nejlepší ouverturu pro jednoduchý orchestr s naturálními lesnicemi a polnicemi. Dne 1. září otevře zdejší hudební jednota nové od J. M. cara potvrzené konservatorium, jehož protektorkou velkokněžna Helena Pavlovna a jehož artistickým ředitelem pan Ant. Rubinstein jest. Žáci platí ročně 100 rublů za vyučování. Celý běh trvá 6 let. Jakmile chovanci tohoto konservatoria své zkoušky v posledním roku odbydou, dosáhnou tím práva „svobodného umělce“ a jsou od služby vojenské osvobozeni. Za učitele jsou ustanoveni pro klavír obligátní: Henselt, A. Dreyschock, Th. Lešetický; harfu: Zabel; housle: Jind. Wieniawski; kontrabass: Ferero; cello: K. Schubert a Davidov; flétu: Ciardi; klarinet: Cavallini; hoboj: Luft, fagot: Krankenhagen; plechové nástroje: Metzdorf; zpěv: pan Giovani, paní Nissen-Salomannová; theorii hudby: Zarembo; dějepis hudby: Davidov; elementární nauku a sborový zpěv: Dütsch; instrumentací a komposicí: ředitel Ant. Rubinstein. k.

Hasse a jeho Tedeum.

Výjev ze života.

(Dokončení.)

Dětinsky jako všickni praví umělci patří skrze okénko do úzké světnice. Tato byla bohatě smrkovými letorosty zdobena; podlaha byla čistě pískem posypána a postel, v němž bledá, mladá žena ležela, tvořily veškeré nářadí této světnice.

Pani držela ve své náruči novorozené, a jak se podobalo své první děcko a pohlížela střídavě k dveřím a k svému nemluvnátku s výrazem vážného, horlivého očekávání.

Náhle otevrou se dvěře a dva mužové vstoupí — první byl muž s obličejem radostí zářícím, velký a štíhlý; druhý byl starý ale statný muž, z jehožto tahů nejhlubší pohnutí mluvilo. Blížil se oba k lůžku matky, která oběma, avšak

mladšímu nejprv dítě k líbání podává. „*Tě velebíme Hospodine,*“ bylo čitelně psáno v obličejích těchto tří šťastných a vděčných lidí a když Hasse hluboce dojat k odchodu se chystal, utkvělo to všecko skvěle v jeho útrokách.

Jako květ se otvírá, když paprskové sluneční na něho padají; tak otevřela se Hassova uzavřená paměť a na novo objevila se umělci idea a stanula před ním ve své nádhernosti. Rychle sáhl do své kapsy dále kráčeje — avšak nebesa! opět bez tužky, opět zapomněl na papír! Bylo to hrozné pro ubohého Hasse! Stál tu nepohnutě co zatím rychlým krokem velký, statný muž s modrou kazajkou kolem něho kráčel. „Co by to bylo za krásnou tabulku!“ myslel u sebe Hasse a, ó rozkoš! nalezl ve své kapse kus křídly.

„He, človíčku, kam pak jdete?“

„Do Dráždan!“

„Neviděl jsem vás — nebyl jste před nějakým okamžikem v oné chatrči?“

„Pravda, že ano,“ odvětil přívětivě tázaný, „má Růženka oblažila mne dnes prvním vñoučetem a já jdu právě do města, bych šestinedělce nějaký občerstvující nápoj přinesl. Mámt sice poslední groš, avšak rád ho pro ni obětuju.“

„Dámť vám louisdor, když mi svou kazajku zapůjčíte?“

„Mou kazajku! K čemu pane?“

„Bych na ní umělecké dílo napsal — bude to čest, která se vám zajisté nikdy nestane. Nehýbejte se a stůjte zcela tiše!“

Muž uposlechl a zůstal pokojně státi obrácejce čas od času hlavu, by pokradmo na písaře pohlédl.

„Nyní jsem hotov. Jsemť saský dvorní kapelník Hasse a napsal jsem myšlénku k *Tedeum*, nemaje papíru, na vaší kazajce. Jděte nyní napřed, nehýbejte se a nemluvte, já vás za to odměním.“

Trpělivě šel rolník před slavným skladatelem, jenž maje oči pevně upřeny o jeho široká záda ustavičně přemýšlel a své thema rozšiřoval.

Při soumraku dorazili do Dráždan a rolník vždy napřed kráčeje vstoupil nejprv do domu, co zatím služebnictvo s neutajeným úžasem oči upřelo na muže, s nímž jejich pán tolik okolků nadělal. Thema bylo brzy opsáno.

„Zde máte louisdor. Má kuchařka vám dá něco ovoce a jiných věcí, které šestinedělka zapotřebí má. Chcete-li, budu též kmotrem.“

Muž zakoktal několik slov a Hasse pravil přívětivě: „Nuže jděte domů, vyčistěte si kazajku a vzdejte můj pozdrav své dceři.“

V neděli na to stál dvorní kapelník Hasse s dvěma vznešenými dámapa z Dráždan za kmotra u dítěte — bujarého to chlapce. Hasse postaral se o dostatečná občerstvení a každý v chatrči oplýval radostí a veselostí. Velkomyslný kmotr obdařil dítě hojnými dary, co zatím rodiče krávu si koupili a své jmění tak rozmnožili, že byl základ k jejich budoucímu štěstí položen.

Na první svátek po křtinách provozovalo se v Dráždanech Hassovo nesmrtelné „*Tedeum*,“ jež provázela střelba z děl a tiché modlitby zbožných duší.

Růžena, kterou Hasse k tomu pozval, seděla se svým otcem a mužem v chrámě šťastna a radostí plna a když mo-

hútné akkordy Tedeo zavzněly, tu zavzněla němá řeč srdce jejího: „Tě velebíme Hospodine!“ a zavznívá při každé velké slavnosti v kapli Drážďanské. Hassovo Tedeum mluví mohútně z hrobu skladatelova Vnuk Růženky chová co svatou památku modrou kazajku, na nížto Hasse nejprve thema svého Tedeo napsal.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Kutné Hory. (Pamětní tabule. — Divadlo. — Akademie.) Jak z předešlého čísla známo, odbývala se zde slavnost odhalení památní tabule J. K. Tylovi. K tomu cíli přibily sem z Prahy pánové Fr. Palacký, L. Rieger, P. Vác. Štulc, redaktori Vávra a Ed. Grégr. V pondělí velikonoční provozovali naši ochotníci „Bankrotáře,“ obraz ze života od J. K. Tyla. Jak vůbec povědomo, honosí se naše město výtečnými silami ochotnickými a tu dalo se předzvídati, že provedení bude důstojné, což se také stalo. Mezi ochotníky vynikla zvláště nadaná ochotnice sl. Musilova, kteráž všechny vlastnosti k výtečné dramatické herečce má a která také v tomto kuse své vlohy nevšední osvědčila. Všichni spoluúčinkující, kteří přední úkoly měli, byli hluchou pochvalou vyznamenáni. Na to se přikročilo k slavnému odhalení Tylova poprsí v besedě. Druhý den na to o 10. hod. konal P. V. Štulc služby Boží s assistencí 15 kněží vůkolních, načech držán byl slavný průvod k rodinnému domu J. K. Tyla, kdež pamětní tabule odhalena jest. Večer odbývala se v sále městské střelnice vedením horlivého národovce a výtečného skladatele p. Fr. Kavana a spolupůsobením p. J. Lukese velká hudební akademie, jejížto program v předešlém čísle Dalibora podán jest. Z instrumentálních kusů slyšeli jsme toliko zajímavou ouverturu „Vlastu“ na české národní písně od Ed. Nápravníka, která na zdejší heterogenní síly obezřelým řízením p. Kavanovým zdařile provedena jest. Vůbec náleží o upravení akademie největší zásluha p. Kavanovi, kterýž také co pianista v koncertě skvělého dosáhl úspěchu. Hrál „Ilustraci na národní písně“ a svou koncertní polku, které se velice líbily. Na slovo vzatý Lukes přednesl milostivou píseň Kavanovu „Tvé oči,“ pak slovenské a české národní písně s takou dramatickou silou a s takým výrazem a hlubokým citem, že veškeré obecenstvo uchvátil. Paní Hartmannová zpívala Škroupovu „Česku“ a deklamovala báseň od Tyla velmi zdařile a došla pochvaly. Osiatní skladby jmenovitě sbory provedeny byly správně a rázně. Páni studující vydali k této slavnosti almanah „Horník,“ ježž velezasloužilému skladateli a uspořadateli akademie p. Kavanovi věnovali.

(X+Y+Z) **Z Pardubic,** dne 25. dubna 1862. (Kostelní hudba. — Divadlo. — Pohřeb.) Již ve středu ve

sv. velikonočním týdnu počaly v chrámu děkanském také zde kostelní „Hodinky,“ na Zelený čtvrtek a Velký pátek bylo pokračování. Dne 18. dubna, t. j. na Velký pátek, zpíval v 6 hodin večer v hlavním kostele 4 modlitby náš zpěv. spolek, a sice skladby od Zvonaře, Horáka, Jelena a Frimla. Kostel byl naplněn s c. k. úředníky, vrchnostenskými a městskými úředníky, měšťanstvem a více pobožných křesťanů. Dne 19. dubna bylo v 7 hodin večer slavné Vzkříšení Páně odbýváno. Jakmile první intrada před zpěvem: „Vstalt jest této chvíle“ zazněla, ozvaly se zvonky a zvony a zdejší kapella husarská zahřměla krásný pochod od kapelníka p. Zinke, a slavný průvod z kostela přes rozsáhlé naše náměstí započal. Město bylo velkolepě osvětleno, průhledné nápisy a obrazy bylo v oknách pozorovati a na hlavních místech byl vhodně zapálený bengalský oheň, jež městská rada se svým obezřelým měšťanstvem p. Václavem Bubeníkem byla obstarala. V chrámu děkanském pak zaznělo majestátné „Te Deum“ a „Regina coeli“ od Albina Maška, ředitele kůru u sv. Mikuláše v Praze. Na Boží hod, dne 20. dubna, provozovala se v 11 hodin dopoledne velká mše od Reisigra do Es-dur pod dobrým řízením p. Pospíšila; graduale do As-dur od Preindla s ozvěnou na varhany, kterouž mistrně provedl dívčí učitel pan Šrůtek; zbožné offertorium do B-dur od Diabelliho pěli pánové: Tomáš a chvalně známý p. Janda. Na odpoledne dávaly se ve 3 hodiny „Nešpory“ od Brixiho. Druhý svátek dne 21. dubna se provozovala pěkná a lehká mše od Diabelliho do C-dur, graduale do A-moll od Maška, offertorium do F-dur od Vitáška pro housle, tenor a baryton-solo. Mezi těmi 3 solisty byl c. k. úředník p. Bouček z Králové Hradce co host; vyniká vysokým a výdatným tenorem a své solo zpíval bezúhonně. Ostatní 2 solisté jsou známi. Tentýž den odpoledne jeli na vzájem údy našeho zpěv. spolku k hudební, pěvecké a deklamatorní zábavě do blízké Přelouče; popsals bych onu, ale nebyla by to zpráva právě z Přelouče, tehdy toho zanechám. Třetí poloviční svátek, dne 22. dubna, měli jsme tady zvláštní novinku a lahůdku, neb naše rázné studentstvo připravilo nám svoji podivuhodnou obětavostí zase jeden příjemný, utěšený večer. Poprvé zase chrám Thalie v nadherné síni Odeonu na „Veselce“ se rozprostřel, po dlouhých přestávkách ochotnické divadlo zase se počalo

fraškou od Dr. Raupacha, překlad od Pečírky: „Duch času.“ Souhra byla jak od dám tak od pánů pilně studována, karaktéry přemýšleny, jednotlivé scény jak možná pravdivě podány, což arcí zásluha nově zvoleného režiséra pana Jana Lorence jest. Tuto uslechtilou zábavu máme nejvíce studujícím pánům: Kotkovi, Zajíčkovvi, Trlovi a Vojáčkovi co děkovati! Navzdor tomu, že teď zde přebývá kulturník Klieber se svou: „höhere Reitkunst und Pferdedressour und Gymnastik und .. und ..“ byl divadelní kus čteně navštíven, důkaz, že naše studentstvo velké oblíbenosti mezi naším statečným měšťanstvem požívá. „Sláva studujícím Pardubským!“ Již mezi divadelní hrou se rozšířila zpráva, že jistý husar zabil u Trnové blíže Pardubic soudního vykonavatele pana Jana Meliše, otce pěti dětí. Zpráva se potvrdila, neb přivezli ubohého s lebkou rozbitou. Nemohl ani říci, že voják ho šavlí posekal a zemřel brzy na to. Husar byl vypátrán, a dne 23. byla vojenská a civilní komise sestavena, kdež se zlosyn dobrovolně přiznal, že vraždu spáchal. — Dne 24. dubna ve 4 hodiny odpoledne byl slavný pohřeb těžce skonavšího, při kterémž se účastnili c. k. úředníci, v čele majíce p. okresního Mayera, četné měšťanstvo se svým lidumilným p. měšťanstvou Bubeníkem a nepřehledný dav želícího lidu ze všech stavů. U hrobu zapěl zdejší zpěv. spolek vroucnou modlitbu od Jelena: „Slyš nás Hospodine!“ Dej mu Bůh lehké odpočinutí!

Z Poděbrad. (Ochotnická divadla.) Tyto dny došel na zdejší okresní úřad dopis od místodržitelstva, kterým se některých ulehčení divadelním ochotníkům při zadávání žádostí o dovolení k provozování divadelních kusů uděluje. Až posud musela se podobná žádost zaslati k úřadu krajskému a odtud teprv k místodržitelstvu; nyní však zašle se žádost od okresního úřadu rovno k místodržitelstvu, aneb může též sám okresní pan představený hrání kusu povoliti. Tímto zařízením se slavné místodržitelstvo zajisté všem divadelním ochotníkům nemálo zavděčí. Ostatně není v městě našem nic nového; panující před krátkým časem mrázky pokazily i zde některé druhy rannějšího ovoce, ostatně ale neškodily, tak že polní úroda Bohu díky utěšeně stojí a dobrou naději nás naplňuje.

(T.) **Z Tábora.** (Divadlo.) Dne 28. března zavítala k nám divadelní společnost p. Zöllnerova a dávala až do 13. dubna

Ochotnická divadla.

následujících 12 představení: 1. Víra, naděje a láska, činohra v 5 jednáních dle Rossiera od Tatranského. 2. Vrátný z Karlína, Veselohra ve 3 jednáních dle Langera od L. 3. Jan slepý, historická hra v 5 jednáních od Slanského. 4. Dráteníci, veselohra ve 3 jedn., přel. Křenka. 5. Matka a syn, činohra dle Birch-Pfeifferové od Lomnického. 6. Pýcha předchází pád, hra ze života, přel. Zbraslavský. 7. Záhuba rodu Přemyslovců, tragédie ve 4 jednáních od Mikovce. 8. Chyba lávky, obraz ze života ve 4 jedn., přel. A. V. 9. Muž dle zákona, drama ve 4 jednáních dle Haffnera od Kramuele. 10. Zapovězené ovoce, fraška ve 3 jedn. od F. Bluma. 11. Kožíšek, perle a kamna, zertovná hra se zpěvy ve 3 jednáních dle Hoppa od V. Filipka. 12. Víra, naděje a láska (podruhé). Ač na začátku se zdálo, že společnost ta malého účastenství u nás dojde, ukázalo se přece, že obecnost dobře uspořádané společnosti si váží, a to tím více, že většina z nich úlohám svým vždy dostojí; protož p. ředitel nyní na skrovnou návštěvu si stýskati nemůže. Jmenovitě z p. herců vynikají: P. Kramuele. Tento hned při prvním vystoupení ve „Vrátném z Karlína“ co „Krték“ se obecnostu zalíbil, on hraje nenuceně a svěže komické úlohy a dokázal nám v „Muži dle zákona“ co president nejvyššího soudu, že též charakterní úlohy provéstí zná. Pan Čížek, vůbec znám co dobrý herec, osvědčil své vlohy nejen co intrikán, ale i v komických úlohách. Jak pan Kramuele, tak pan Čížek jsou známi co dobří zpěváci. Pan Ryšavý vyniká zvláště co milovník, nejvíce ale se líbil co šílenec v „Muži dle zákona.“ Pan Ryšavý nikdy nepřehání, hru svoji přirozeně podává; jediné to prání jest, by některé slabiky v řeči neprodložoval; ostatně jest obecnostu velmi milý. P. Mušek je takřka stvořen pro úlohy starců, zvláště ale vyniká v úlohách tragických. Hra paní Rotové jest ublazená, vyznačujet se nejen v tragických úkolech, ale spolu v úlohách veselých. Její pohyby jsou nenucené, mimika přiměřená a její pilnost a vlohy chvalitebné. Obecnost dává jí na jevo svou přízeň a je takřka miláčkem jeho. Co by však u ní žádouco bylo, aby se pravidelnější výřečnosti dle možnosti učila. Paní Ryšavá vyniká jediné v úlohách charakterních, v mírnější rozmluvě však se tak zapomene, že obecnost řeč její málo slyší. Ostatně bychom si přáli, aby svoji garderobu častěji měnila. Slečna Šleifova hraje ku spokojenosti, avšak přece by mohla mnohem zdařileji vystoupiti, kdyby více citu v partii svou vložila a s větší pilností úlohy prostudovala, a zvláště ku gestám ohled brala. Přejeme si, by v dalších představeních svých společnost ta obecnostem hojně podporována byla, a té návštěvy se jí dostalo, jako posud; neboť zajisté nemůže si pan Zöllner až posud na slabou návštěvu stěžovat.

V Kouřimí dávali p. ochotníci dne 21. dubna ve prospěch vnitřní úpravy nové školy činohru „Žebrák“ a veselohru „Jeden z nás se musí oženit.“ Oba kusy byly ku všeobecné spokojenosti provedeny a účinkující hlucnou pochvalou vyznamenáni. V posledním kuse převzal náš rodnák p. Ant. Groh, druhdy konservatorista nyní úředník při telegrafu, místo jednoho ochuravělého úda úlohu „Viléma,“ a byl za výtečné provedení jeho mnohokrát volán. V květnu uvidíme „Marjánku, dceru pluku.“ — Páni ochotníci ve Veltrusích provozovali dne 21. dubna Štěpánkovu frašku „Čech a Němec“ se skvělým výsledkem. Čistý výnos obnáší 20 zl. r. č., jenž k prospěchu rolnické školy pro okres Velvarský a Roudnický určen jest. Budoucí představení bude ve prospěch národního divadla. — V Lomnici nad Popelkou provozovali páni ochotníci na velkonoční pondělek „Deboru,“ v nížto slečna B. Černá (Deborá) velezdařilou hrou nade všechny vynikala.

Kronika zpěv. spolků.

Zpěvácký spolek, jenž se v loni v Kostelci nad Orlicí utvořil, již prý zahynul. — Zpěvácký spolek Roudnický uspořádal na poslední svátek velkonoční výlet do Litoměřic. Mimo jiné zpívaly se sbory: „Já jsem Slovan“ — „Bratří rozveselme se.“ — Vysokomýtský zpěv. spolek, jenž v posledním čase chřádl, odbýval dne 15. dubna své hlavní sezení, v němž horlivý, činný a hudby znalý p. L. Vobořil za ředitele zpěvu zvolen jest.

Obzor umělecký.

Hudba. Ve Varsavě zemřel nedávno výtečný houslista, Kazimír Baranowski, člen orchestru.

Divadlo. Prof. Göttling vydal nedávno spis, v němž upozorňuje, že Mikuláš Vernulaeus (vlastně Vernulz) novolatinský básník v letech 1583—1649 několik tragédií latinských zhotovil, v nichžto zpracována jest tatáž látka, jižto 170 let po něm Bed. Schiller užil. Vernulaeus sepsal 13 tragédií z větší části historické látky, jmenovitě: Wallensteina, Českého Ottakara, Pannu Orleanskou. Jeho drama „Friedlandus“ vyšlo 1 rok po zavraždění Wallensteina; jest tedy první dramatické zpracování této látky. V kusu tom je Wallenstein co vinný líčen; jeho plán jest: ztroskotati Rakousko a státi se králem českým. Ještě více překvapí každého podobnost monologů ve Vernulově a Schillerově „Panně Orleanské.“ Ve Vernulově zní monolog takto: „Vos oves quondam meae et vos caprellae, vos mihi noti greges et qui sonante fini-

tis ad numeros aqua valete fontes.“ (Vyberánci druhdy moji, vy kozíčky, důvěrná stáda a vy libě plynoucí potůčkové, buďte s bohem!) V Schillerově (překlad Macháčka) „Zdrávy buďte hory, pastviny mi milé, zdrávy buďte, doly tiché domácné, buďte zdrávy jeskyně a studně chladné.“

Malířství. Julius Scholz dokončil velký historický obraz (8 stop široký, 5 stop vysoký) „Poslední hostinu Wallensteinovu“ představující. Obraz tento stojí 2000 tolarů a bude v Drážďanech, pak ve Vratislavi vystaven.

Z Prahy.

Česká opera. V posledním čtvrtéčním představení dne 24. dubna provozovala se zpěvohra „Nápoj lásky“ od Donizettiho, při kteréž příležitosti dva pro českou operu získaní členové, p. Sák, režisér divadla Pešského, a p. Švarc, od divadla Olomúckého, ponejprv vystoupili. Dostalo se nám tedy dvou barytonových hlasů, kterých se však jenom při partiích bez vyšších požadavků s účinkem užití dá. P. Švarc (Belcuore) jsa teprv začátečník, byl ve své hře tuze příkrý a beze vsí ublazenosti; jeho hlas jest dosti silný a výdatný, schází mu však ušlechtilost a pružnost; jednou čárkované *es* a *e* znělo šepťavě a dá se to tomu přičísti, že jeho hlas snad příliš velkým namáháním při zkouškách utrpěl. Výřečnost a akcentuace byla vesměs výborná. Pan Sák, jsa již na divadle obvyklý, vynikal živou hrou; jeho zpěv podal nám důkazy o dobré škole, vadil mu však zase něco vyzpívány starší hlas. Slečna Ehrenbergova zpívala Adinu ze začátku nápadně slabě, teprv v druhém aktu byla s to, v obvyklém lesku se osvědčiti. Méně mohl p. Reichl (Nemorino) vyniknouti, čině na obecnostu svým namáhavým zpěvem bolestný dojem. Že se orchestr na taktování p. Mayra až posud nenavykl, pozorovali jsme obzvláště při recitativích, kde by větší pilnosti a stejnosti zapotřebí bylo. Návštěva byla valná. F.

České divadlo. V pondělí dne 21. dubna: „Chudý písničkář.“ Obraz ze života se zpěvy ve třech jednáních. Dle Kneisla od J. M. Boleslavského. Šli jsme s dobrou nadějí do divadla, že poznáme nové síly, jež pokleslým divadelním poměrům našim, pokud herectva se týkají, prospěti by měly. Naděje tyto se v nás oživily. Přesvědčili jsme se o podstatné síle, jež nám s p. Svobodou přibyla a tušíme, že i pan Boschetti, herec velmi rutinovaný, požadavkům a očekáváním zadost učiní, jakmile jen se českého jazyka úplně zmocní. Kus jest dosti zábavný a vedle patrných vad, též některé efektní čítá momenty, jimiž se dovedným hercům umožní se vyznačiti. Pan Svoboda — písničkář Vojtíšek — dostal úloze své zúplna, začež skvělého uznání obecnostu se mu dostalo.

Ale i ostatní se vynasnažili vedle něho, takže představení toto počítati jest mezi nej-povednější. Initium fervet! Půjde-li i dále takto, užijeme aspoň několik dobrých chvílí vedle mnohé nechtě, již přechodní stav divadla našeho zbuzuje. — V neděli dne 27. dubna: „Král Jindřich IV.“ Historické drama v 5 jednáních od Shakespeara. Díl I. Překlad od Lad. Čelakovského. Co se o tom králi Jindřichu namluvilo a napsalo! Kolikrát se už měl dávat a nedával! Odkládalo se s ním, vystrkoval se od týdnu k týdnu, až nešťastná takřka divadelní režie, na nejnešťastnější ze všech dní, což jich jen do roka se najíti dá, jej položila, na den národní slavnosti na Říp! Tuť nelze jináče se domýšleti, než že na chladné a deštivé počasí Aprilové se počítalo, a ona proti všemu očekávání o-patrné regie nastala povětrnost krásná a k výletu povzbuzující. To byla ovšem vadná taktika, neboť sta a sta lidí táhlo na Říp a divadlo strašilo prázdnotou. Někteří z pánů herců byli chylřejší než regie a vě-douce napřed, že bude počasí hezké a di-vadlo prázdné — neučili se úlohy, anebo je snad zase zapomněli dlouhým vystrkováním slavného toho Jindřicha. — O kusu nebudeme mluvit. Celý vzdělaný svět ho zná, a kdo ho nezná, tomu bychom ani nejdělním pojednáním nenahradili tuto ne-znalost a jest nám jich líto, že nepo-znali nevyrovnaného Falstaffa. Co by byl král Jindřich bez Falstaffa, v jakém poměru by stál králevič Waleský bez to-tohoto rázného stárce? S dychtivostí jsme očekávali, kterak jej pan Kolar st. provede, a hle, provedl ho s umělostí, místy tu a tam překvapující. Kdyby ho tu a tam paměť neopouštěla, čímž mu nemožná všechny částky patřičně akcentovati, jako se mu s některými nejpodstatnějšími povedlo, řekli bychom, že p. Kolárův Falstaff byl mistrovský kus. Vedle pana Kolára jme-novati sluší nejprv p. Šimanovského, jenž pochopil horkokrevného Percyho a jej ka-rakteristicky provedl. Též pan Šamberg (Jindřich králevič) velmi chvalně si počí-nal. Škoda, že p. Boschetti místy příliš nápadně s jazykem zápasí. Víle i schop-ností mu neschází. — Souhra celkem ne-byla právě vzorná, zvláště ku konci to vázlo. Doufáme, že režie napraví svou chybu a kus tento brzo zase brzo na je-višti uvede a sice na den příhodnější.

— Kolem světa (Um die Welt) je titul nového dekoračního kusu, který se nyní v Novoměstském divadle provozuje. Kus sám je jen dramatickým přídavkem a nestojí za mnoho, za to však vynikají de-korace. Pan Lehmann, dekorační malíř dvorního Vídeňského divadla, osvědčil v o-brazích, které nám v tomto kuse předvedl, zvláštní geniálnost v druhu této malby. Obrazy tyto jsou však tím zajímavější, anto je p. Lehmann dle nákresů malíře Zele-ného, jenž kolem světa s lodí „Navarou“ cestoval, maloval a kterážto nejen uměle-

ckou cenou vynikají, nýbrž přírodověrně podány jsou. Dekorací jest, počítáme-li i závěreční pohyblivou dekoraci, v celku dvacet. Opona představuje velkou mapu, na nížto místa, kteráž v kusu podotknuta jsou, velkými písmeny napsána a červenými čarami spojena jsou, by se každý pohodlně na směr cesty, jenž se tu kolem světa koná, po-dívati mohl. Pozorovatel uveden jest nej-prvé do jižního nádraží Vídeňské-ho; odtamtud přistane do Terstu a ry-chlým letem do Rio de Janeiro v Bra-silii; z Ameriky jde cesta dále do Afri-ky; na předhoří přestojí cestující bouři; na to navštíví osadu kvekérů v zemi Hottentotské a úskalími oplý-vající skalný ostrov sv. Pavla; dále se přeplaví cestující do Madrasu v Asi-i, podívají se na chrám Hindů v Ma-hamalaipuru a čínský bazar v Shanghai; na to vstoupí na půdu Au-stralie, dotknou se německé osady v Novém jižním Walesu; procestují pralesy Novoselandské a navrátí se pak přes předhoří Horu kolem již-ního konce Ameriky do Evropy na-zpět. Co zatím popředí jeviště párník představuje, táhnou se v pozadí kolem jižní hvězdami poseté nebe s plá-polajícím hvězdným křížem, ostrovy Sv. Helena, sv. Vincent, Teneriffa a Ma-deira, skalní pevnost Gibraltar, ostrov Korfu a konečně Benátky. Ve-škeré obrazy jsou výborně malovány, plny efektu a půvabu. Osada v Australii a les Novoselandský uchvacují obecenstvo pla-stičností a mistrovskou malbou. O kusu samém nezmíníme se, jelikož jej i obecen-stvo české v rouše českem uvidí, při čemž též novou závěreční dekoraci od p. Lehmana, totiž „v yobrazení Prahy.“

— Slečna Helena Zawiszanka vystoupila v úterý dne 29. dubna co Fides v „Proroku“ a dnes uvidíme ji v „Židov-ce.“ Zawiszanka je rodem z Varšavy, učila se zpěvu u Quatrinioho, kapelníka opery ve Varšavě. Na to odebrala se do Italie, kdež ve Varese-Novara poprvé se skvělým výsledkem v operě vystoupila. V Itálii dokončila svá zpěvní studia u Lampertiho a Mazzucata a měla italského básníka U-bertiho za učitele v deklamaci. Na to zpívala v Mediolaně a v Turině, hlavně v operách Rossiniho, Pacciniho, Ricciho atd. a došla všude nesmírné pochvaly. Ztrávivši několik let v Itálii, odebrala se do své vlasti a do svého rodiště, kdež s jásosem přijata jest. Zpívalať ve Varšavské polské operě a byla vždy pochvalou obsypána. Z politických příčin musela Varšavu opustiti a koncertovala s nejskvělejším výsledkem v Krakově a ve Lvově zpívajíc polské a české písně, které poslední jí náš rodák a dopisovatel Dalibora, p. Dundr daroval. Na to obdržela engage-ment v Hamburku, kde pod kapelníkem Nesvadbou v operě výtečně prospívala. Sl. H. Zawiszanka je skrz na skrz ryzí

polská vlastenka, jakých bychom si v Čechách přáli, a vystoupí, jakmile zde engažována bude, v české operě, na kterou se velice těší. Výsledek prvního vystoupení sl. H. Zawiszanky co Fides v „Proroku“ byl velmi čestný. Slečna osvědčila výbornou školu a krásný, objem-ný a zvučný organ a byla již v 1. aktu po duettu, pak po arii žebračky hlučnou pochvalou odměněna a na konec dvakrát vyvolána.

— K národní slavnosti Hlaho-lem uspořádané dne 17. a 18. května přihlásily se zpěvácké spolky v Pol-né, Králové Dvoře, Tábore, Nové Pace, Rokycanech, Brandýse nad Labem, Staré Boleslavi, v Pardu-bicích, Poděbradech, Příbrami, Slaném, ve Vysokém Mýtě, v Nym-burku, Turnově, Poličce, v Jaro-měři, v Mšeně, v Počátkách, v Če-ské Skalici. Úhrnkem přihlásilo se jich až dosud 19; avšak kojíme se nadějí, že žádný český spolek nezamešká, své zástupce k slavnosti poslati. Očekáváme na jisto zpěv. spolky v Chrudimi, v Boh-danči, v Přelouči, v Litomyšli, v Mladé Boleslavi, v Josefodolu a jiných více.

— Abertova třetí symfonie (A-dur) dávala se před nedávnem v Mann-heimu a byla předmětem všestranného ob-divování. Velmi chvalně zmínil se o ní hudební časopis „Signalen.“

— Náš rodák p. Fr. Bendl, pia-nista a žák Prokův, koncertoval nedávno v Hamburku, kdež duchaplným přednosem skladeb Haydnových, Haendlových, Bacho-vých, Beethovenových atd. sensaci zbudil. Hrál v koncertě toliko sám a poutal na-vzdor tomu četné obecenstvo.

— Náš rodák pan Slavík, člen opery Freyburské, dochází u tamnějšího o-becenstva jakož i u kritiky velké pochvaly. Zvláště vynikl p. Slavík co hrabě Luna v operě „Troubadour,“ kteráž se k jeho benefici ve Freyburku dávala.

— Nadaný malíř pan Jakub Husník, jenž také úplný rok v akademii Antverpenské studoval, navrátil se do své vlasti a pracuje nyní na oltárním obraze do kostela Ouriňovského.

— Pan Jos. Mašner, jenž v loni zdejší konservatorium absolvoval, též se co skladatel několika českých sborů „Vla-stenecká,“ „Zdravas Maria“ osvědčil, ob-držel místo při operním orchestru v Am-sterodámě, kdež se též čeští hudebníci: Müller, Vrba a Růžička, žáci Praž-ského konservatoria, nacházejí.

— Tenorové housle. Pan Jan Hopf, kapelník u pluku hraběte Nugenta, obdržel na vynalezení smyčcového nástroje „Tenorové housle,“ jež prý naše cello vynahradí, výsadu na jeden rok.

— Náš rodák pan Sequens, jenž co chovanec Antverpské akademie malír-ské první cenu obdržel, dokončil právě

v Plzni oltární obraz „Sv. Prokopa,“ jenž do zdejší umělecké výstavy zaslán bude. O přednostech tohoto obrazu co koncepce a technického vyvedení bude se moci obecnostvo Pražské přesvědčit. Nemýlíme-li se, je pan Sequens rodilý z Králové Hradce.

— Zábava „Harmonie. — Oratorium „Stvoření Světa.“ Dne 11. dubna odbývala se v sále na Žofíně zábava hudebního spolku „Harmonie.“ Ze sborů slyšeli jsme „Milenku“ od Jelena, „Nevěrný milý“ od Vašáka (ze Zábaje), které správně předneseny byly. P. Fiedler osvědčil u přednesení Škroupovy arie „z Dráteníka“ krásné nadání, zvučný hlas a náležitý cit; začez se mu potlesku a vyvolání dostalo. Ještě více rozjaril obecnostvo p. Appé, jenž píseň „Moravana“ výborně zapěl. Oba tyto pěvci, byvše všestranně o opakování požádáni, nevyhověli přání četného obecnostva, nýbrž zapěli — německy; kdežto jiní, když se německý kus k opětování žádal — s ochotou německy zazpívali. V zábavě této účastnil se též obratný pianista pan Rozkošný, kterýž své skladby „Kolibri“ — pochod koncertní, navzdor slabšímu pianu s velkým úspěchem přednesl. Chvalné zmínky zasluhuje též sl. Beitlova za přednos písně od Kückena“ a p. Žižka za přednos deklamace chvalného uznání. — „Stvoření světa,“ oratorium ve třech odděleních od Haydna, provozovala zdejší jednota hudebních umělců v prospěch ústavu svého k podporování vdov a sirotkův dne 14. dubna v sále Žofinském, při čemž Žofinská akademie, spolek Cecilianský, zpěvácký spolek „Hlahol,“ chovanci konservatoria, orchestr zemského divadla a mnozí ochotníci spoluúčinkovali. Toto vznešené, krásami oplývající dílo zevrubněji rozebíráti považujeme za zbytečné, neboť kdo nezná Haydnovo „Stvoření světa,“ tyto mistrovsky malované, roztomilé a hravé obrazy přírodní? Text k tomuto dílu byl, jak se praví, pro Haendla určen a jest z anglického od van Swetna do němčiny přeložen. Překlada českého stává též. Haydn dokončil dílo to v měsíci dubnu 1798 a dal je dne 19. března 1799 poprvé ve Vídni provozovati. V Londýně a Dublině došlo největší pochvaly. Bylo to první oratorium, kteréž tam úplného štěstí dosáhlo po oratoriích Haendlových. Na to provozovaly je Holanďané, Pařížané atd. V Petrohradě přidali mu ruské lesnice. Naposled slyšel Haydn toto své dílo dne 27. března 1808 ve Vídni. S hlaholem trub i kotlův doveden byl Haydn k lenošce uprostřed před orchestrem. Byl obklopen umělci, žáky, dámami první třídy. Při znamenitém místu „A povtal svit“ strhla se jako obyčejně hlučná bouře pochvaly. Haydn ale učinil pohyb rukama k nebi řka: „Tam s hůry to přichá-

zi!“ Haydn byl zbožný a osvědčil to i ve svých skladbách. S veškerou, plnou veselých pulsů a živoucí přírodou jásal, chválil a vroucně se modlil Haydn jako dítě. Radost, utěšenost, něžnost, přirozenou vroucnost a hlubokomyslnost, ano celou škálu pocitů od rozpustilého jásání až do dováděného škádlení, až k hrůzám vášnivé vyděšenosti líčil Haydn s náležitou mírou a roztomilostí. Instrumentace Haydnova je jasná jako modrá nebesa, a průzračně čistá, když i bouří. Každý nástroj jde svou vlastní přirozenou cestou. Provedení bylo slušné; zvláště vynikli solisté paní Kainz-Prausová, pánové Lukes a Krén! r—r.

— Třetí koncert konservatoria hudby. Byl-li výsledek prvních dvou koncertů konservatoria skvělý, dlužno se přiznati, že se jeho třetí a poslední koncert z nejskvělejšího výsledku těšil, a jak by ne, když nejlepší takřka síly konservatoria do tohoto duševního zápasu poslány byly. Vážný a broukavý kontrabas, obratný a pronikavý klarinet a konečně švitorivá, něžná a líbezná violina, snažily se všemožně jeden nad druhým vyniknouti a pakliže se violíně a klarinetu nejvíce poštěstilo, přízně obecnostva dosáhnouti, nespočívá v tom, že by snad významněji a cituplněji byli k srdcím obecnostva mluvily, nýbrž v tom, že jejich hrdlo již od přírody zvučnějším, líbeznějším a švitorivějším orgánem obdařeno jest, než hrdlo kontrabasu. Avšak tentokrát provedl kontrabas, jsa v zdatných rukou J. Sládka, koncertní kus od p. Hraběte tak neúhonně, tak zvučně a tak jasně, že mu každý tón rozuměti byl. Zvláště obdivovali jsme poklid a cit, jakýž mladistvý J. Sládek u provedení těžkého svého kusu osvědčil, a bylo zřejmě viděti, že Sládek s pravou láskou ku kontrabasu lne a že je účasten výborné metody pana prof. Hraběte, jenž u vyučování tomuto nástroji soupeře nemá žádného. Nadějný klarinetista Jos. Mráz pískal zajímavou a efektní fantasií „L'attente et l'arrivée“ pro klarinet od Reissigra a překvapil obecnostvo svým cituplným přednosem nešeného zpěvu jakož i podivuhodnou technickou sběhlostí u provedení těžkých pasaží a musíme skutečně panu prof. Pisařovicovi blahopřáti k tak výtečnému žáku, jehož, bude-li pilně v studiích pokračovati, krásná budoucnost nemine. J. Mráz vyniká zvláště zvučným a okrouhlým tónem, stejnoměrným crescendo a decrescendem a náležitým vydechováním. Největší sensaci zbudil nadaný houslista V. Kopta, kterýž Ernstův polonéz úplně k platnosti přivedl. Jeho až dosud dobytá technická zručnost je věru znamenitá a jeho vedení smyčce energické a rázné, jeho tón dosti velký a jeho hra jakož i provedení všech pasaží čistě. Pakliže cit V. Kopty větší vře-

losti a hloubky dosáhne, máme za to, že se jméno Kopty mezi nejznamenitějšími houslisty skvíti bude. Že to má chovanec tento důkladné metodě p. Mildnerově co děkovati, netřeba podotýkati. Všichni žáci došli hlučného potlesku a pochvaly a byli mnohokrát vyvoláni se svými pány professory. Mimo tyto slyšeli jsme operní žákyně, sl. Marii Pisařovicovu, která velice těžkou arii „Ah perfido“ od Beethovena přednášela a několikrát hlučně vyvolána byla. Z instrumentálních skladeb provozovány jsou druhá symfonie od Beethovena, a půvabná ouvertura od V. H. Veita, které přesně a nuancovaně podány byli. Po provedení symfonie byl p. ředitel Kittl volán. Při této příležitosti nesmíme zatajiti, že by konservatorium si nových skladeb našich skladatelů více všímati mělo. Tak víme, že jistý skladatel zadal již dráhný čas svou symfonii p. Kittlovi, a že p. ředitel k ní žádného ohledu nebral. Nebylo-li by prospěšné konservatoriu, kdyby ředitelství skladatele tu zemské i cizozemské k zasílání instrumentálních skladeb ku koncertům konservatoria veřejně vyzvalo a z nich ty nejlepší provedlo? Takovým způsobem staly by se koncerty konservatoria vždy zajímavé a vábívé. Konečně litujeme některé pány professory, kteří žákům svým zabraňují, aby se při koncertech v slušném národním kroji objevili; neboť v koncertech jedná se, aby žáci své pokroky osvědčili; nikoliv však, aby s frakem se objevili. Každý slušný šat vyhoví v tomto případě, tím více salónní národní.

— Pan Jos. Förster, nedávno zvolený ředitel kůru v chrámě u sv. Trojice, uznává nesmrtelné zásluhy Führerovy o hudbu kostelní, uspořádá dne 6. května o 10. hodině v chrámě u sv. Trojice rekviem za dotčeného mistra, při čemž velké rekviem G-moll od R. Führera provozováno bude. Jelikož první síly pěvecké i instrumentální k tomu cíli zvány jsou, jest se nadíti, že provedení řízením chvalně známého p. ředitele Förstra výtečné bude, a za tou příčinou upozorňujeme přátele zemřelého k této smuteční slavnosti. Pan Förster, mladý a nadaný skladatel získá si tím zajisté velkou zásluhu, a to tím více, anto on, jsa nejmladší ředitel kůru v Praze, prvním jest, jenž zesnulému o hudbu chrámovou velezasloužilému úctu tuto prokazuje. Týž horlivý ředitel dával na Boží hod velkonoční slavnostní mši D-dur od našeho slovutného L. Zvonaře a osvědčil skvěle svůj ředitelský talent.

— Mladistvý náš virtuos Jan Hřímálý odebere se v květnu do Amsterodamu, kdež co koncertní mistr a první houslista se značným platem engažován jest.